

ZPRAVODAJ VELKÉ NĚMČICE

Číslo: 4
Ročník: XXXVI
Duben 2017

Nastal jarní čas ...

Zdeněk Frömmel

Přišlo jaro a nastala doba, kdy se příroda probudila ze zimního spánku. Květy rostlin rozvinuly své kalichy, aby se prostřednictvím pylu navzájem snoubily a vytvořily základy pro zrození další nové generace. V tomto jarním čase plného kvasu života slaví křesťané svůj nejvýznamnější svátek Velikonoce. Oslavují poražení smrti, její absolutnosti, kdy smrt se tak stává

stroj koledníků pomlázka jinak označovaná též jako tatar nebo žíla, upletená z čerstvého proutí. Nejčastěji se používá košíkářská vrba, ale může být spletena z jakýchkoliv proutků. Proč se používá čerstvé proutí? Jak mnozí vědí, jde o úkon poskytnutí ochrany před nemocemi a omlazení po dlouhé zimě. Bohužel v dnešní době můžeme spatřit koledníky s rozličnými nástroji všelijakého materiálu. Co si asi pomyslí dívka, na kterou dorazí frajer s vařečkou? Snad, aby byla taky tak tuhá, suchá a bez života, jako ta va-

dat jako barvu moudrosti ale i tak, že dotyčný mi leze na nervy. Bude proto zajímavé, čím budou letos ověšeny žíly našich mrskačů. Součástí konaných návštěv je poskytování menšího či většího pohoštění, kdy nechybí ani alkohol v podobě vína nebo kořalky. Přestože se většina pochůzek vykoná během dopoledne, můžeme spatřit ještě koledníky ve večerních hodinách. Budeme tak přát všem koledníkům včasný a šťastný návrat domů s pocitem dobře vykonané povinnosti vůči našim ženám a dívkám.

Vzpomínka na osvobození Velkých Němčic podle Kroniky Velkých Němčic psané panem Alfonsem Melichárkem.

Helena Rýlichová

Zima byla normální s menším sněhem a jaro nastalo brzy. Selo se v březnu a počátkem dubna. Když německé těžké zbraně v pondělí 14. dubna 1945 v poledne ustupovaly, říkali nám němečtí vojáci, že „Ivan“ přijde k 5. hodině, to že je jeho doba.

K druhé hodině počali Rusové nástup od Starovic. Němečtí vojáci očekávali přímý nápor až po nosislavský kopec. Ne tak německé velení. Telefonisté, kteří instalovali vedení v noci z neděle na pondělí, říkali, že ustoupí až ve středu časně ráno, což se také opravdu stalo. Němci již znali ruskou strategii. Rusové skutečně útočili a postupovali až po Troppertův kříž na Honech a po cestu k Puntům. Tam však zapadli a zůstali ležeti. Proti nim stály dva pluky dělostřelectva od zahrádek a kříže u křepické silnice. Velící německý generál, bydlící u An-

jen dočasným obdobím.

Po tisíciletí propadali lidé podmanivé atmosféře jara a praktikovali různé rituály a zvyky, které měly nejčastěji ochránit před neúrodou a nemocemi. A právě v období velikonoc se praktikuje lidový zvyk pocházející již z pohanského období nazvaný nejčastěji pomlázka nebo šmigrust.

K nejtýpčtějším lidovým atributům tohoto lidového obyčej patří ná-

řečka.

Za vymrskání ženy a dívky odměňují koledníky různými dary např. kraslicemi, malovanými vajíčky nebo pentlemi, které zavěšují na pomlázku. Tvrdí se, že barva pentle vyjadřuje vztah dívky k osobě koledníka. Typicky červená barva symbolizuje, životní sílu, lásku, růžová romantickou lásku, bílá barva čistotu a nevinnost naproti tomu žlutou barvu lze vyklá-

tonína Kloupara, sedl do auta a jel obhlédnout terén. Přijel téměř až k ruské linii. Stříleli po něm, ale nebyl zasažen. Do večera byly dělostřelecké boje a bombardování Velkých Němčic.

V podvečer přijelo malé ruské pancéřové auto až k Rausově chalupě u státní silnice, kde bylo zničeno německou pancéřovou pěstí. Kapitán a šofér nemohli auto otevřít a Němci je nechali uhořet. Volali o pomoc, ale marně. Později přijelo po silnici více ruských tanků, zastavily u hřbitova, stočily hlavně děl na jihozápadní část vesnice a bombardovaly ji. Tak učinily ještě jednou. Tanky a pancéřové vozy měli Rusové umístěny na alejích u dvora Nová Ves.

V úterý v noci došly Němcům posily a silně zaútočili. Rusové ustoupili k Nové Vsi, odkud podnikli protiútok a zakopali se opět na staré pozici u Troppertova Kříže.

Dle sdělení ruského kapitána šel po státní silnici od V. Němčic k ruským pozicím kněz s bílým praporkem. Vzkázal Rusům, že Němci již vesnici opustili a české obyvatelstvo chce uvítati statečnou rudou armádu a aby její štáb vešel do obce první. Ruský úsekový velitel měl štáb na Nové Vsi. Vše se mu zdálo pravděpodobné, proto vyslal v autě do Němčic druhou velitelskou garnituru. Přijeli ke hřbitovu, kde byly německé zákopy. Vystoupili z auta, Němec kněz vběhl do zákopu a Němci Rusi postříleli. Tuto versi dosvědčuje i jednání Rusů po obsazení Němčic. Vojači hledali popa a dávali velké peníze tomu, kdo jim sdělí, kde se zdržuje.

V každé části obce byly jiné poměry. Nejvíce bezesporu zakusila dolní část obce zvaná „Brodač“. Němci tam měli zřízené v domech lazarety. Lidé tam zůstali a Němci bojovali o každý dům. V úterý odpoledne byli Němci odrazeni, avšak Rusové utrpěli velké ztráty. Devět tanků od dolních Puntů zahájilo hvězdicový útok na Němčice, ani jeden nevjel do vesnice. Desátý tank objel od severu obec a ujel k Nosislavi.

Ve středu ráno ve 4 hodiny zahájil útok na Němčice vybraný prapor armády generála Malinovského. Již v úterý odpoledne se dostali Rusové na západ obce od Uherčic a usadili se v Zahrádkách u vyhozeného silničního mostu k Uherčicím. Ve středu ráno byly Němčice obklíčeny od východu, západu i jihu ruskou armádou. Teprve dokonalé obklíčení a čtvrtý útok Rusů obrátil Němce na útek k Zeleňáku, Moutnicím a Měninu.

Požáry, bomby, kanonáda, zmatek a spoušť, sutiny domů a hromady padlých, to byl boj o Velké Němčice, jeden z nejkrvavějších bojů jaké Morava zažila.

Shrneme-li všechna fakta v boji u Němčic, jeví se takto: Němci ztratili 2 pluky polního dělostřelectva, mnoho motorizovaných těžkých dalekonosných děl a materiálů. Mrtvé odváželi k Brnu. Když již Němci byli obklíčeni téměř ze všech stran, ustoupili k Brnu.

Na ruské straně bylo 282 mrtvých, 9 zničených tanků a ztráty na válečném materiálu. Proto se nikde o bitvě o Němčice mnoho nemluví.

Čas a pracovitost obyvatel Velkých Němčic zahladily všechny stopy války. Dnes ji již připomíná pouze pomník v parku u školy a vzpomínky na zemřelé.

Události z originálu přepsala, tak jak se nachází v originále Helena Rýlichová

UPOZORNĚNÍ

František Smetana, starosta městyse

Jednou z větších stavebních akcí, plánovaných na první pololetí letošního roku, je vybudování nové kanalizace v ulici Školní od parkoviště u ZŠ s napojením na ulici Brněnskou. V ulici Školní, včetně uličky za RD manželů Rohrerových, a v celé ulici Na Kopečku je také naplánována oprava vodovodního řadu. Součástí této stavební akce je i oprava a dobudování chybějících chodníků v obou zmíněných ulicích. Po těchto zemních pracech bude následovat v těchto ulicích rekonstrukce vozovek, spočívající v odfrézování starého asfaltu, sana-

ce v potřebných místech a položení nového asfaltového povrchu tak, jak jsme byli svědky loni v ulicích Jízdárenské, B. Němcové, U Rybníka a v ulici Brodačské.

Opravy chodníků a vozovky proběhnou také v části ulice Osvození (tzv. Malá Vídeň), kde byly zemní práce, jako vodovod a kanalizace, dokončeny v uplynulých letech.

Žádáme všechny občany, aby respektovali pokyny stavebních firem při vlastní realizaci a při pohybu po staveništi a pohybovali se tak, aby se předešlo zbytečným úrazům.

O termínu realizace budete informováni včas všemi místními sdělovacími prostředky. Bližší informace k této stavební akci vám rád podám na t. č. 724 175 619 nebo v úřední dny na úřadě městyse.

Pozvánka

Zveme občany na veřejné zasedání Zastupitelstva městyse Velké Němčice, které se bude konat ve **čtvrtek 20. dubna 2017 v 19,00 hodin v místním kině.**

FINALIZACE VÍN PŘED LAHOVÁNÍ

Čiření

Po proběhnuté fermentaci nastává samovolným usazováním částic (kvasinky, barviva, ...), tzv. samočiření. Touto přirozenou sedimentací velmi malých částic vzniká vrstva kalu a sraženiny. Víno obsahuje rozptýlené kalící částice, které mohou negativně ovlivnit vůni a chuť vína. Protože proces srážení částic v sudu závisí na několika vlivech (vnější - prostředím, složení vína) a trvá i několik let.

Pro proces urychlení k vysrážení těchto částic používáme čířící prostředky jako bentonit (svým opačným nábojem přitahuje částice, které se na jeho povrchu vysrážejí, zvětší se a rychleji klesají ke dnu), vaječný bílek, vizinu či želatinu. Po usazení sraženiny se víno stáčí a filtruje.

Test termolabilních bílkovin

V každém víně je určité přirozené množství bílkovin, které ve víně mo-

hou způsobovat opalizující zákal. Určitá část z nich se ale projeví až při větších výkyvech teplot. Je tedy možné víno zfiltrovat do jiskrna a i přesto nemusíme mít zaručené, že je absolutně bílkovinně stabilní. Bílkoviny se i v jiskrném nalahvovaném víně mohou vysrážet vlivem saturace teplot, když například přeneseme víno z chladného sklepa v létě do auta a pak je převáženo několik hodin při teplotách nad 30 °C. Nebo naopak, když je víno prudce zchlazeno. K tomu abychem si byli jisti o stabilitě na termolabilní bílkoviny, je nutné použít teplotní test.

Test stability na vinný kámen

Během zrání vína se mohou v lahvi vysrážet soli kyseliny vinné (především hydrogenuhličitan draselný), tak zvaný vinný kámen. Tyto krystalky mohou pro některé konzumenty působit negativně, i když se spíše jedná o důkaz kvality vína a šetrnosti při používání jiných než přirozených způsobů výroby. Ke zjištění stability na vinný kámen (tartarické stability) slouží konduktometry, které na základě vodivosti zjistí obsah solí. Pokud je víno nestabilní, může se vinný kámen odstranit několika způsoby. Víno se vymrazí (cca 3 týdny při teplotách pod bod mrazu) nebo se použije metavinová kyselina či karboxymethylcelulóza, která zamezí vysrážení vinného kamene.

Hladina oxidu siřičitého

Maximální hladina celkového obsahu oxidu siřičitého je dána zákonnými limity a v technologii je potřeba dbát na to, aby nebyly tyto limity překročeny. Je nutné počítat také s rezervou, protože před lahvováním musí být víno dostatečně zasyřeno. Obvyklá hladina volného oxidu siřičitého před lahvováním je 30 až 50 mg/l. Na nižší hladiny se síří vína, která budou rychle vypita a která jsou uzavřena méně prodyšnými uzávěry (šroubovací uzávěr, plast) na vyšší hodnoty potom vína určená pro archivaci pod korkovou zátku.

Termín lahvování

Doba lahvování je pro každé víno individuální, což není problém u podniků, které disponují vlastními plnicími zařízeními a termín si mohou volit v závislosti na kondici vína. U bílých lehkých vín je to většinou několik měsíců po dokvašení, lehká svěží rosé

vína by se měla lahvovat jaké velmi mladá (maximálně do dubna následujícího roku po sklizni), červená vína pak v závislosti na mohutnosti a to od půl do dvou let po sklizni. Odlišnou kategorií jsou vína fortifikovaná, která mohou vyžrávat až desítky let v sudu před lahvováním. Pokud se víno lahvuje pod neprodyšnou zátku (šroubovací uzávěr, sklo), doporučuje se lahvovat až v době, kdy je v optimální kondici pro konzum, protože jeho kvalita se už dále v lahvi nebude zvyšovat. U kvalitních vín se naopak očekává, že budou vyžrávat pomalu pod korkovou zátkou, proto se často lahvuji několik měsíců až let před uvažovaným termínem uvedení na trh. Ing. Kamil Prokeš, Ph.D. Akademický pracovník Ústav vinohradnictví a vinařství Mendelova univerzita

Vodník – hastrman

František Válka

V dávných dobách měly všechny řeky, jezera, tůň ba i větší potoky svoje strážce, tj. vodníky – hastrmany. Někteří byli hodní, jiní zlí a staří byli mrzutí. Největší problémy s nimi měli mlynáři, kterým vodníci dělali všelijaké taškařice. Vodník se dožíval vysokého věku, některý až 300 roků. Každý měl svůj rajon, úsek řeky, jezero nebo tůň a žárlivě si to místo střežil. V dnešní době vodníci vymizeli, už nesedají za měsíčních nocí na stavidlech rybníků nebo na vrbách, kde kouří svoje faječky. Konec jim učinila naše moderní doba. Představte si, co se používá chemikálií, které ničí řeky a jezera. Otrávilily vodníky a ublížily i nám samotným. A co teprve přehradky. Dovedete si představit, co se stane s vodníkem, který se dostane do turbíny. Řeka pod hrází se zbarví do zelena a pan hrázný zvedne čepici a řekne: „zase jeden hastrman je v jejich ráji“ a je z toho smutný. A kolik se u nás postavilo přehrad. Přežili jen vodníci v tichých tůních hluboko v lese, kde mají klid a také se bojí lidské čeládky. A mají pravdu.

U nás ve Velkých Němčicích byli zrovna vodníci dva. Jeden měl rajon

dnes již na zrušeném náhonu ke mlýnu a druhý měl úsek řeky od Boudického mostu k místu na Ostudách, kde se vracely vody z náhonu do řeky. Vodník v náhonu byl prý taškář a někdy až zlomyslný. Druhý vodník na řece byl zase dobrý a to mu ten první měl za slabost. Hádali se, nejvíce právě na Ostudách. Hádky prý byly někdy tak hlasité, že je bylo slyšet po celé vesnici. Vodníci z toho měli jen ostudu. Proto název Na Ostudách.

Můj dědeček se jmenoval František Nekvapil, byl hokynářem a bydlel v ulici, která nesla název Na Luži. Ten mě jako chlapci vyprávěl, že když se jednou pozdě v noci vracel z dojednaného obchodu domů, tak prý mu na Předním mostě zastoupil cestu hastrman a začal se s ním prát. Dědeček byl mladý a silný, tak se s ním pustil do prance. Podařilo se mu vymáčkat vodu z jeho šosu a tím vodník ztratil sílu a s nadáváním skočil do náhonu. Jestli to byla pravda nevím, ale já jako kluk jsem dědečkovi věřil. Po čase jsem se dozvěděl, že dědeček každý dobrý obchod zapíjel tzv. haldamášem a po něm se ve vznešené náladě vracíval domů. Tak jsem na rozpacích, jestli je to pravda nebo ne. Kdo ví, jak to bylo.

Den Země 8. 4. 2017

Zdeněk Frömmel

Den země je aktivita na podporu environmentálního hnutí, která vznikla na Harvardské univerzitě v roce 1970.

Nejdříve se šířila jen po Spojených státech, ale v roce 1990 se začala šířit po celém světě, kdy se této aktivite zúčastnilo celkem 200 miliónů lidí. V začátku byla iniciativa zaměřena na recyklaci. V roce 2000 byla iniciativa zaměřena na oteplování a čistou energii. V současné době se do aktivit spojených se Dnem země zapojuje asi 1 miliarda lidí na celé planetě.

Rok se s rokem sešel a i my ve Velkých Němčicích se opět zapojíme dne **8. dubna v 9 hod.** do akce zaměřené na zlepšování životního

prostředí v okolí obce, kdy rukama dobrovolníků budou plněny desítky pytlů s odpady, které v příkopech okolí zanechali bezohlední lidé, kteří z nedbalosti, pohodlnosti nebo ze zjištěných důvodů odkládají nebo přímo odhazují svůj odpad podél silnic. V příkopech můžeme najít nápojové obaly, krabičky od cigaret, které patrně vyhazují řidiči za jízdy z vozidel, komunální odpad, stavební suť, pneumatiky a další jiný odpad. V době existence sběrných dvorů a vyhrazených prostor pro ukládání tříděného odpadu je nepochopitelné, že někoho napadne vyvézt svůj odpad do příkopu u silnice. Přemýšlí někdo u této činnosti, jak by za čas vypadalo naše

okolí?

Je potěšující, že není tento neutěšený stav všem lidem lhostejný a najdou se dobrovolníci, kteří obětují svůj volný čas a jdou tento svinčik po druhých poklízet. Odměnou za podílení se na této činnosti je krom dobrého pocitu, že bylo vykonáno něco užitečného pro naše okolí a obec, posezení s přáteli a kamarády u táboráku s malým občerstvením zajišťované pracovníky obecního úřadu. Do letošního roku přeji zúčastněným dobrovolníkům pěkné počasí a menší počet plných pytlů. Což by svědčilo tomu, že lidé jsou ke svému okolí odpovědnější.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

V měsíci dubnu oslaví Diamantovou svatbu - 60. let společného života manželé

Marie a Jan Ceeovi Brodačská 369

Srdečně blahopřejeme a do dalších společně prožitých let přejeme pevné zdraví, lásku a osobní spokojenost.

PROGRAM KINA JISKRA

(program kina na www.365dni.cz nebo <http://www.zsvelkenemcice.eu>)

6. dubna, (čtvrtek), 17:30 hod.

Trollové

Šťastní a veselí skřítkové nejvíc milují tanec a hudbu. Animovaná dobrodružná komedie v české verzi. Délka filmu 92 minut. 50 Kč

7. dubna, (pátek), 19,30 hod.

INFERNO

Držitel Oscara Ron Howard se vrací, aby se ujal režie filmové adaptace nejnovějšího dílu filmové série spisovatele Dana Browna (*Šifra mistra Leonarda*) o Robertu Langdonovi. V hlavní roli Tom Hanks. Délka filmu 120 minut. Doporučená přístupnost od 12 let. 70 Kč

11. dubna, (úterý), 17:30 hod. a 19:30 hod.

ANDĚL PÁNĚ 2

Rodinná filmová pohádka režiséra Jiřího Stracha. V hlavních rolích Ivan Trojan a Jiří Dvořák. Dále hrají Vica Kerekes, Jiří Bartoška, Bolek Polívka, Vojtěch Dyk, Pavel Liška a další. Délka filmu 99 minut. 70 Kč (děti 50 Kč)

21. dubna, (pátek), 19:30 hod.

MUZZIKANTI

Film plný písniček odehrávající se na československopolském trojmezí v kraji Těšínského Slezska. V hlavních rolích Pavel Kříž, Martin Dejdar, Jaromír Nohavica, Norbert Lichý, Patrik Děrgel a další. Délka filmu 109 minut. 70 Kč

28. dubna, (pátek), 19:30 hod.

INSTALATÉR Z TUCHLOVIC

Komedie. V hlavních rolích Jakub Kohák, Eva Holubová, Petra Špalková, Petr Čtvrtníček, Jan Budař, Bára Poláková a další. Délka filmu 85 minut. Doporučená přístupnost od 12 let.

**Otevřené sklepy
2017**

Velké Němčice

Sobota 22. dubna 2017

**od 14.00
do 22.00 hod.**

Prezentovat se bude přes
20 velkoněmčických malých
a středních vinařů

**více na
www.nocsklepu.cz**